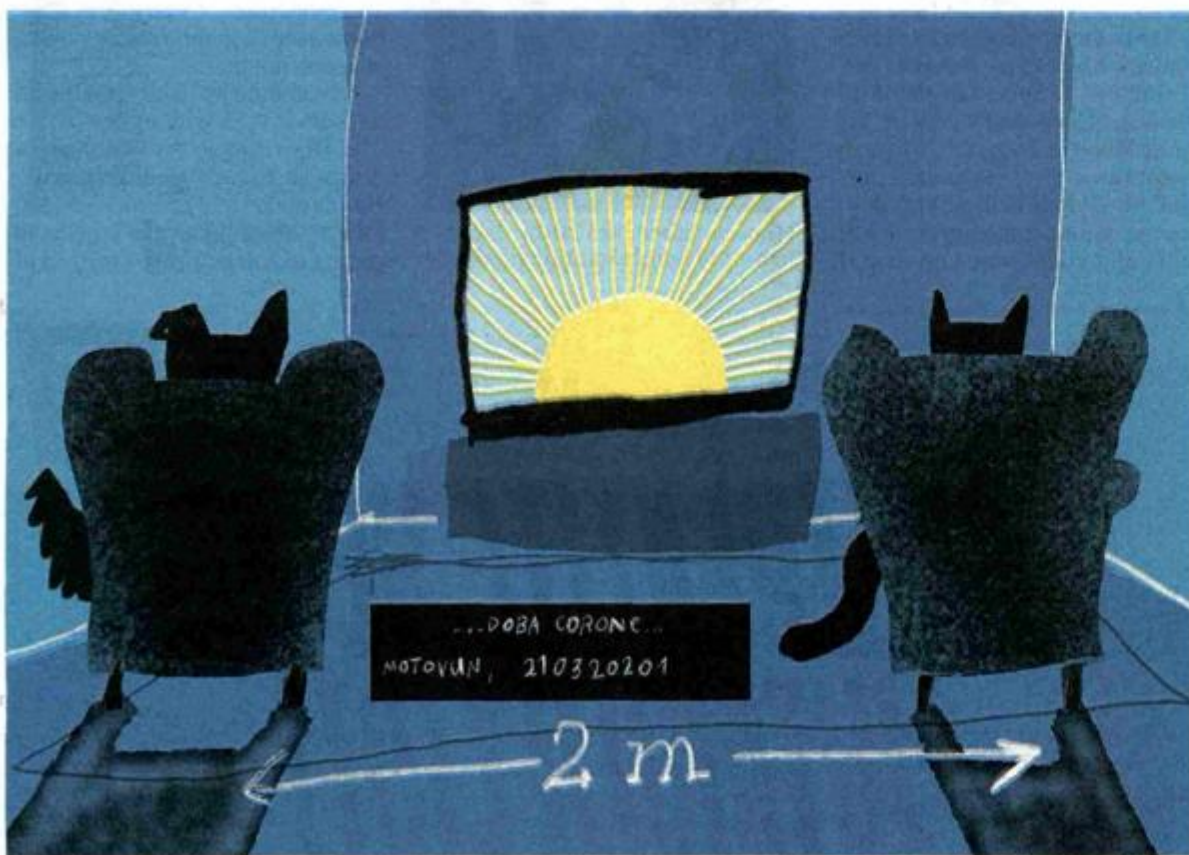

NAJBOLJE U 2020.

FACEBOOK CRTEŽI DANILA DUČAKA, LOVRO ARTUKOVIĆ I IZLOŽBA "SLIKA KAO VIRUS"

Radovi Danila Dučaka (gore), Petra Popijača (desno) i Lovre Artukovića (sasvim desno)

Svakako vrijedi izdvojiti i izložbu "Protreseni MUO", potom Salon mladih, spin off izložbu Salona u Galeriji Forum, kao i onu o povijesti stripa u MSU

Pred kraj 2019. nervirala sam se oko toga da netko, ne sjećam mu se ni imena, tvrdi da doma ima Picassova djela, i to putem izložbe u Muzeju Mimara. Godinu dana i koji tjedan kasnije, žao mi je da je Muzej Mimara stradao u potresu i da nije mogao od ožujka otvoriti svoja vrata pa smo propustili i tamo predviđenu retrospektivnu izložbu Duška Šibla čija su mi rana londonska djela, pokazana u umjetnikovoj netom izdanoj monografiji, pravo otkriće.

Sve je, dakle, stvar perspektive. Ovaj muzej dodatno je oštećen i u novom potresu. Kao i Umjetnički paviljon u Zagrebu. Stradanja u Petrinji, Sisku, Glini još se uvijek čine kao ružan san. Po pitanju kulture, gotovo da nema objekta koji nije stradao. Najbolje se drži Holandska kuća u Sisku, za čiju je obnovu vrijedni ravnatelj Gradskog muzeja Sisak Vlatko Čakširan prošlih godina zbog kvalitnetnog programa uspio dobiti konkretne novce iz fondova Europske unije. Zvonimir Martinović, višegodišnji ravnatelj Galerije Krsto Hegeđušić u Petrinji, spašavao je umjetnine iz stradale galerije.

Godina gubitaka

Nakon zagrebačkog potresa, pak, teško je bilo gledati prizore iz Muzeja za umjetnost i obrt, no ravnatelj Miroslav Gašparović i njegova ekipa uspjeli su se pribitati neviđenom brzinom, i već na jesen otvoriti svoja vrata, unaprijed predviđenim programom, ali i onim uzrokovanim novonastalim okolnostima, na izložbi "Protreseni MUO", paralelno i restaurirajući umjetnine. I to sve u muzeju bez grijanja.

Muzeji su na proljeće imali zatvorena vrata, sada su vrata otvorena, no posjetitelja je manje. Mnogi nisu mogli održati predviđeni program. Radovali smo se prestižnim tapiserijama iz poznatog pariškog Muzeja Cluny u MUO te izložbi pionirke video arta Nan Hoover u Rijeci u sklopu programa EPK. Irski je Gallaway, koji s Rijekom dijeli titulu prijestolnice, izračunao da su izgubili oko milijardu eura, koliko su planirali zaraditi od turizma i posjetitelja s predviđenim programom.

MDC je u više je navrata izvještavao o smanjenom broju posjetitelja, kao i smanjenim prihodima od ulaznica. Dubrovački muzeji su tako primjerice bilježili gotovo osamdeset posto manje posjetitelja, Muzej grada Splita još i više. Uz sve nabrojano, oni koji su zapravo na koljenima pripadaju nezavisnoj kulturi.

Izgubili smo Ivana Kožarića, Marijana Crtalića i Mihajla Arsovske. Ipak, i u takvoj godini, našlo se projekata koji su se uspjeli istaknuti,

poticati nas da promišljamo drugačije. Neki od najjačih likovnih događaja ove su godine bili online, preko društvenih mreža. Bez premca je tu Danilo Dučak, koji živi u Motovunu, crta na iPadu, i gotovo na dnevnoj bazi objavljuje svoje komentare. Crteže je ovaj autor niza naslovnica za poznate američke izdavače započeo prethodno ljeto, slikajući užurbanu vrevu turista. Sada su teme posve drukčije. Dučak je bio jedan od mnogih poznatih umjetnika koji su svoje radove napravili i za Bojanku Jutarnjeg lista, a koja se našla u finalnom izboru uz CNN i The Telegraph za najbolji svjetski medijski projekt u vrijeme izolacije uzrokovane koronavirusom u organizaciji INMA-e.

Što se tiče online umjetnosti, pratili smo i Tisju Kljaković Braić, a Tea Jurišić u svojim je često duhovitim crtežima objavljivala komentare svakodnevice, kao što su golemo i zapravo teško objašnjivo gomilanje wc papira tijekom prvog lockdowna.

Strah od nevidljivog

Od izložbi, Slavonsko bijenale u Muzeju likovnih umjetnosti u Osijeku, ovaj je put međunarodnog karaktera, a temu je zadao teoretičar Krešimir Purgar "Slika kao virus". Purgar u svojem tekstu nalazi na niz paralela slika i virusa. Pozvali su umjetnike da kroz vidljiv medij pokažu trenutak u kojemu se onog čega se najviše bojimo – nevidljivo. Nije riječ o direktnim odgovorima, neki su radovi nastali i prije nego što je pandemija započela, a jesu li što slutili, možemo spekulirati, jer se iz današnje perspektive čini da je slutnja bila prisutna, a umjetnici su oni koji jesu, ili bi trebali biti, intuitivniji. Od domaćih je autora otkriće Marija Aničić, animacije u GIF-u vezane uz osjećaje tjeskobe i straha, a od najmlađih Ena Gilih.

Od izložbi koje nisu direktno vezane uz koronavirus i potres, među najboljima je "Strip i vizualna kultura" u zagrebačkom MSU čije autorice Ivana Klancir i Jasna Jakić pružaju do sada najsveobuhvatniji pogled na ovu granu. Ipak, kako se izložba bavi i suvremenim dobom, ima i nekoliko komentara na svakodnevicu, primjerice, oni Stipana Tadića i Ivane Armanini. Salon mladih u HDLU Nike Šimić ove je godine bio jako dobar, pogodan je bio trenutak za primjerice distopijske prizore Valentine Supanz Marinić, no aktualnija je, s obzirom na trenutak, bila spin off izložba, posebno rad Petra Popijača koji je u izlogu Galerije Forum postavio kapsulu, unutar nje skulpturu čovjeka koji preko VR naočala putuje, ide na posao, i uči o novoj stvarnosti.

U slikarskom kontekstu najbolja je izložba "Usporavanje" Lovre Artukovića, u Modernoj galeriji Zagreb i Umjetničkoj galeriji Dubrovnik. Možda se Artukovićev rad ne odnosi direktno na pandemiju, no posljedično da. Njegove slike govore o tome kako je život izgledao i kako bi jednom kad sve ovo prođe, trebao izgledati, što već da pomalo zaboravljamo. □